

KAYATEPE/TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No: 57375/00)

Strazburg

31 Mayıs 2005

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (57375/00) başvuru no'lu davanın nedeni, bu ülke vatandaşı Mehmet Tefik K.'nın (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 4 Ocak 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde Antalya Barosu avukatlarından B. Y. tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR**Davanın Koşulları**

1923 doğumlu olan başvuran Antalya'da ikamet etmektedir.

8 Ocak 1996 tarihinde Muratpaşa Belediyesi başvurana ait bir araziye kamulaştırmış ve başvurana kamulaştırma bedeli ödemiştir.

Belediye tarafından ödenen tutar üzerinde anlaşmazlık doğunca, başvuran 11 Mart 1998 tarihinde, Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'ne kamulaştırma bedelinin artırılması talebiyle başvuruda bulunmuştur.

28 Aralık 1998 tarihinde başvuran Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki davayı kazanmış ve Belediye tarafından başvurana, 27 Mart 1998 tarihinden itibaren işlemek üzere yasal gecikme faizi ile birlikte 234.192.000.000 Türk Lirası (yaklaşık 643.000 Euro) ek tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

26 Nisan 1999 tarihinde Yargıtay bu kararı onamıştır.

18 Kasım 1999 tarihinde başvuran icra takibi başlatmıştır.

Ekim 2001 ve Mart 2005 tarihleri arasında başvurana 376.237.497.000 TL (yaklaşık 210.000 Euro) ödenmiştir. Ek kamulaştırma tazminatının tamamı başvurana halen ödenmemiş durumdadır.

HUKUK AÇISINDAN**I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'UN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA**

Başvuran, Devlet'in ek kamulaştırma bedelini ödemedede gecikmesi ve Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi nedeniyle ek tazminatın değer kaybettiğinden şikâyetçi olmakta ve bu itibarla I No'lu ek Protokol'un 1. maddesine gönderme yapmaktadır.

A. Kabuledilebilirlik Hakkında

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz., özellikle Akkuş, adigeçen karar) ve elindeki mevcut unsurların tümü gözönüne alındığında, başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatine varmıştır. AİHM başvuruda hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi ile karşılaşılmadığını tespit etmiştir.

B. Esas Hakkında

AİHM daha önce bu davaninkine benzer soruları gündeme getiren başka davalar da incelemiş ve I No'lu ek Protokol'un 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz., Akkuş, adigeçen karar, s. 1310, §§ 30-31 ve Aka, adigeçen karar, s. 2682, §§ 50-51).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvurunu, mülkünün kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Söz konusu zarar, enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizi nedeniyle ikiye katlanmıştır. Başvuranın

arazisinin kamulaştırıldığı anda alacağı kamulaştırma tazminatının değeri ile sözkonusu tazminatın ödendiği tarihteki değeri arasındaki fark, AİHM'yi, başvuranın genel yararın gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan, alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak AİHM, I No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

AİHS'nin 41. maddesinde yer alan unsurlar.

A. Maddi ve Manevi Tazminat

Başvuran 832.633 Amerikan Doları (USD) değerinde maddi, 92.000 USD değerinde ise manevi zarara uğradığını iddia etmektedirler.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, Akkuş kararında (adıgeçen karar, s. 1311, §§ 35-36 ve 39) benimsenen hesaplama yöntemini gözönünde bulundurarak ve ilgili ekonomik veriler ışığında, başvurana maddi tazminat olarak 623.500 (altıyüz yirmiüç bin beşyüz) Euro ödenmesine karar vermiştir.

Manevi tazminat hususunda ise AİHM, mevcut dava koşullarında, bir ihlalin varlığının tespitinin adil tazmin için başlı başına yeterli olduğuna kanaat getirmiştir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, AİHM ve yerel mahkemeler nezdinde yaptığı masraf ve harcamalar için 8.951.773.000 TL (yaklaşık 5.000 Euro) tutarında tazminat talebinde bulunmakta ve kanıtlayıcı belge olarak, avukatlık ücret tarifesi ile posta ücretlerini göstermektedir.

Hükümet bu iddialara karşı çıkmaktadır.

Mahkemenin bu konudaki içtihadı ve mevcut unsurlar doğrultusunda, AİHM, başvurana tüm masraflarla birlikte 500 (beşyüz) Euro ödenmesinin makul olduğuna kanaat getirmiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklara uyguladığı faiz oranının 3 puan fazlası oranında gecikme faizi uygulanacağını belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Manevi tazminatla ilgili olarak, mevcut kararının kendisinin adil tazmin için başlı başına yeterli olduğuna;
4. a) AİHS'nin 44§2 maddesi uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Devlet tarafından başvurana:

- i. maddi tazminat olarak 623.500 (altıyüz yirmiüç bin beşyüz) Euro;
- ii. masraf ve harcamalar için 500 (beş yüz) Euro ödenmesine;
- iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden muaf tutulmasına;

b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklara uyguladığı faiz oranının 3 puan fazlası oranında gecikme faizini uygulamasına;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin reddine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 31 Mayıs 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.